

جمهوری اسلامی ایران

موسسه استاندار و تحقیقات صنعتی ایران

شماره استاندار ایران

۴۷۴۰

ویژگیهای آهک زنده برای صنایع شیمیائی

چاپ اول

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تنها سازمانی است در ایران که بر طبق قانون میتواند استاندارد رسمی فرآورده‌ها را تعیین و تدوین و اجرای آنها را با کسب موافقت شورای عالی استاندارد اجباری اعلام نماید. وظایف و هدفهای موسسه عبارتست از:

(تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی - انجام تحقیقات بمنظور تدوین استاندارد بالا بردن کیفیت کالاهای داخلی، کمک به بهبود روشاهی تولید و افزایش کارائی صنایع در جهت خودکفایی کشور - ترویج استانداردهای ملی - نظارت بر اجرای استانداردهای اجباری - کنترل کیفی کالاهای صادراتی مشمول استانداردهای اجباری و جلوگیری از صدور کالاهای نامرغوب بمنظور فراهم نمودن امکانات رقابت با کالاهای مشابه خارجی و حفظ بازارهای بین المللی کنترل کیفی کالاهای وارداتی مشمول استاندارد اجباری بمنظور حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای نامرغوب خارجی راهنمائی علمی و فنی تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و مصرف کنندگان - مطالعه و تحقیق درباره روشاهی تولید، نگهداری، بسته بندی و ترابری کالاهای مختلف - ترویج سیستم متريک و كالibrاسيون وسائل سنجش - آزمایش و تطبیق نمونه کالاهای استانداردهای مربوط، اعلام مشخصات و اظهارنظر مقایسه ای و صدور گواهینامه های لازم).

موسسه استاندارد از اعضاء سازمان بین المللی استاندارد میباشد و لذا در اجرای وظایف خود هم از آخرين پيشرفتهای علمی و فنی و صنعتی جهان استفاده مینماید و هم شرایط کلی و

نیازمندیهای خاص کشور را مورد توجه قرار میدهد.

اجرای استانداردهای ملی ایران بنفع تمام مردم و اقتصاد کشور است و باعث افزایش صادرات و فروش داخلی و تأمین ایمنی و بهداشت مصرف کنندگان و صرفه جوئی در وقت و هزینه‌ها و در نتیجه موجب افزایش درآمد ملی و رفاه عمومی و کاهش قیمت‌ها میشود.

کمیسیون استاندارد ویژگی‌های آهک زنده برای مصرف در صنایع شیمیائی

رئیس
فیاضی - فرج
الله
دکترای زمین هیئت علمی دانشگاه و
مشاور موسسه استاندارد
و تحقیقات صنعتی ایران

اعضا	
آفاقی -	مهندس پتروشیمی
علیرضا	دکترای شیمی هیئت علمی دانشکده
حبیبیان -	مهندسی شیمی دانشگاه
محمود	علم و صنعت ایران
حسین زاده	شرکت پتروشیمی شیراز
خدابند -	لیسانس شیمی مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن
ناهید	دکترای زمین هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم
رضوی -	دانشگاه مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
محمدحسین	دکترای مواد هیأت علمی مهندسی مواد دانشکده فنی دانشگاه تهران
روشن -	لیسانس شیمی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
جهانگیر	دکترای مواد هیأت علمی مهندسی مواد دانشگاه فنی دانشگاه تهران
زاهدی -	لیسانس شیمی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
علیرضا	دکترای مواد هیأت علمی مهندسی مواد دانشگاه فنی دانشگاه تهران
قعری - هما	لیسانس شیمی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
کاشانی - حمید	دکترای مواد هیأت علمی مهندسی مواد دانشگاه فنی دانشگاه تهران
گلزاری -	مهندس مکانیک شرکت آهک آذربایجان
مهران	مهندس شیمی لیسانس شیمی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
مرwoی - علی	مهندس شیمی لیسانس شیمی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
مرشدی -	مهندس معدن شرکت آهک لرستان
عبدالرضا	مهندس معدن شرکت آهک آذربایجان
ویسه - سهرا ب	مهندس مواد شرکت شیشه آبگینه
هنرکار آشنا -	مهندس مواد
وحید	

دبير
نوري-نگين

ليسانس شيمي مؤسسه استاندارد و
تحقيقات صنعتي ايران

فهرست مطالب

- هدف و دامنه کاربرد
- تعاریف و اصطلاحات
- دسته بندی
- ویژگیها
- بسته بندی
- نمونه برداری

بسمه تعالیٰ
پیشگفتار

استاندارد ویژگیهای آهک زنده برای مصرف در صنایع شیمیائی که بواسیله کمیسیون فنی مربوطه تهیه و تدوین شده و در پنجاه و پنجمین کمیته ملی استاندارد ساختمانی مورخ ۷۷/۶/۲۸ مورد تأیید قرار گرفته ، اینک باستناد بند ۱۳۰۰ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ بعنوان استاندارد رسمی ایران منتشر می گردد.

برای حفظ همگامی با پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع علوم ، استانداردهای ایران در موقع لزوم مورد تجدید نظر قرار . خواهند گرفت . و هر گونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها بررسد در هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه واقع خواهد شد .

بنابراین برای مراجعه به استانداردهای ایران باید همواره از آخرین چاپ و تجدید نظر آنها استفاده نمود .

در تهیه و تدوین این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه حتی المقدور بین این استاندارد و استاندارد کشورهای صنعتی و پیشرفت‌ههای هماهنگی ایجاد شود . لذا با بررسی امکانات و مهارت‌های موجود و اجرای آزمایش‌های لازم این استاندارد با استفاده از منبع زیر تهیه گردیده است .

IS ۱۵۴۰ - ۸۰ part ۱

استاندارد ویژگیهای آهک زنده
برای مصرف صنایع شیمیائی
۱ - هدف و دامنه کاربرد

۱-۱- این استاندارد ویژگیهای آهک زنده و روش نمونه برداری و آزمون آهک زنده را برای صنایع شیمیائی در بردارد.

یادآوری : این استاندارد، آهک برای مصارف ساختمانی و کشاورزی و استخراج و متالوژی و صنایع شیشه و سرامیک را در برنمی گیرد.

۲- تعاریف و اصطلاحات

در این استاندارد واژه ها و اصطلاحات با تعاریف زیر بکار برده می شود :

۱-۲- آهک : یک واژه عمومی که اشکال فیزیکی و شیمیائی گوناگون از آهک زنده مورد استفاده برای هر هدفي را در بردارد.

۲-۲- آهک زنده : یک ماده کلسینه که قسمت عظیمی از آن Cao یا Cao Ai که به صورت طبیعی با مقدار کمتری Mgo همراه است و قادر است با آب فرونشانده شود، میباشد.

۳-۲- آهک مؤثر: جزئی از آهک می باشد که در این واکنش شیمیائی مطلوب بتواند شرکت کند.

۴-۲- آهک سوخته یا فوق پخته : آهک که در واکنش های شیمیائی نمی تواند به هیچ وجه شرکت کند، آهک سوخته نامیده می شود.

۳- دسته بندی

۱-۳- آهک باید تحت مصارف مختلف شیمیائی به سه دسته زیر تقسیم شود :

دسته اول) برای تولید پودر سفیدکننده - کاغذ - منسوجات - روغن جلاء

دسته دوم) برای تولید شکر - صنایع کاربید

دسته سوم) برای تولید سودا-اش ، سود سوزآور بوسیله فرآیند سودا - آهک ، تصفیه آب - چرم سازی

۴ - ویژگیها

۱-۴- مواد باید به شکل کلوخه یا پودر نرم سفید عاری از آلودگی یا مواد خارجی باشد.

۲-۴- وقتی آزمونها طبق روش استاندارد ملی ایران به شماره ۴۷۳۶ (روش آزمون آنالیز شیمیائی سنگ آهک و آهک زنده و هیدراته) پذیرد باید مطابق ویژگیهای جدول زیر باشد:

ویژگیهای آهک زنده برای مصرف در صنایع شیمیائی

ردیف	ترکیبات شیمیائی			استاندارد دسته سوم	دسته اول	دسته دوم	دسته سوم
۱	کمینه آهک مؤثر بصورت (CaO)	۸۵	۹۰	۹۲			
۲	بیشینه مواد نامحلول در اسید بصورت (SiO_2)	۲/۵	۱/۵	۱			
۳	بیشینه کربن دی اکسید (CO_2)	۳	۲/۵	۲			
۴	بیشینه دی اکسید آهن ($\text{Fe}_{\text{O}}\text{O}_3$)	۰/۴	۰/۴	۰/۴			
۵	بیشینه فسفر (P)	-	۰/۰۱	-			
۶	بیشینه گوگرد (S)	-	۰/۲	-			
۷	بیشینه اکسید منگنز ($\text{Mn}_{\text{O}}\text{O}_3$)	-	۰/۰۳	۰/۰۳			
۸	بیشینه اکسید آلومینیم ($\text{Al}_{\text{O}}\text{O}_3$)	۱/۷	۱	۱			
۹	بیشینه آهک سوخته بصورت CO_2	۳	۲	-			
۱۰	بیشینه اکسید منیزیم (MgO)	۲	۲	۱/۵			

۵ - بسته بندی

۱-۵- بسته بندی : به غیر از مواردی که بین خریدار و توزیع کننده موافقت شده است ، تولیدکننده فله باید آنرا

در بونگرهای مخصوصی چنانچه مقادیر آن کم باشد آن را در وسایل ترابری مناسب عاری از رطوبت و هوا بسته بندی کند.
۵- نشانه گذاری : برچسب ضمیمه باید خوانا و با مرکب پاک نشدنی باشد
مطابق زیر:

- الف) اسم و طبقه مواد
- ب) اسم کارخانه و یا علامت تجاری آن
- ج) وزن خالص
- د) شماره تولید
- ه) شکل مواد

۶- نمونه برداری

۱- نمونه برداری طبق استاندارد ملی ایران به شماری ۴۷۳۴ (روشهای نمونه برداری ، بسته بندی و نشانه گذاری محصولات آهک و سنگ آهک) انجام میشود.

ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

ISIRI NUMBER

۹۷۹ .

Specification for quick lime for chemical industries

First Edition